

Előfizetési díj:

Egész évre . . . 8 kor.
Félévre 4 kor.
Negyedévre . . 2 kor.

Egyes szám ára 10 fill.

Megjelenik minden
vasárnap.

Telefon szám: 15

NÉPJOG

POLITIKAI HETILAP.

A FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Szerkesztőség:
Kaposvár, Zárda-utca
17. szám,
hová a lap szellemi részé-
illető minden közlemény inté-
zendő.

A kiadóhivatal
munkakörét *Hagelman*
Károly könyvkerekedő
vállalván magára, az előne-
vesek, nyilttör. és hirdetés-
díjak és a lap szétküldésére
vonatkozó felszólalások ide-
intézendők.

Hogyan szerelt le Somogyvármegye!?

A helyi lapok — nemcsak a haladó-
párti »Somogyvármegye«, de az ez időszert
ellenzéki »Somogyi Hirlap« is — ökölnyi be-
tűkkel szedett négy soros cím alatt, egyér-
telmően arról cikkeznek, hogy Somogyvár-
megye törvényhatósági bizottsága a hétfői
közgyűlésen **leszerelt**.

Valóban nagy fantázia vagy egyenes
rossz akarat szükséges ilyen és hasonló
kinyilatkoztatásokhoz.

Mi épen az ellenkezőt tudjuk és ál-
lítjuk!

És hogy igazunkat kimutathassuk szó-
szerint közöljük a következőkben a hétfői
rendkívüli közgyűlés **egyhangulag** hozott
azon hazafias határozatait, a melyek állítá-
sainkat nemcsak teljes mértékben igazolják,
de, mindazok előtt, akik az alkotmány vé-
delméért megindult és folyó harcot figyelem-
mel kísérték, nyilvánvalóvá teszik azt is,
hogy Somogyvármegye a nemzeti küzdelem-
ben ma épen úgy, mint a harc kezdetén,
teljesen méltóan multjához, a legeslegelsők
soraiban küzd.

De szóljanak maguk a határozatok:

Olvastatott a m. kir. belügy-
miniszter urnak 16721/906. szám a.
kelt megsemmisítő leirata: az állami
adók elfogadását és a belépési bizo-
nyítványok kiállítását megtagadó,
valamint a közigazgatási bizottsági
tagválasztás tárgyában kelt 11. és
12/906. számú közgyűlési határozat-
okra vonatkozólag.

Az állandó választmány véle-
ménye egyhangulag elfogadtatván,
a 16721/906. számú belügyminiszteri
rendeletnek azzal a részével szem-
ben, mely az önként befizetett állami
adók elfogadására és beszolgáltatá-
sára, továbbá az önként belépő ujon-
cok belépési bizonyítványának kiál-
lítására vonatkozik, a törvényható-
sági bizottság összes e tárgyban
hozott törvényes határozatait to-
vábbra is változatlanul fenntartja.

Miután pedig Somogyvármegye
közönsége valószínűnek tartja, amint
az ország többi vármegyéiben is tör-
tént, hogy ezen határozat követke-
ztében az önkényuralmi kormány
teljhatalmu királyi biztos kiküldé-
sével fog válaszolni, vagy pedig az
1886. XXI. t.-c. 4. §-ának félrema-
gyarazásával kormánybiztost fog ki-

küldeni, figyelmezteti a vármegye
egész közönségét, hogy a kormány
ilyen megbizásának az 1886. XXI.
t.-c. 96. §. rendelkezése szerint
semmiféle törvényes alapja nincs,
törvénytelen közegek rendeleteivel
szemben pedig **engedelmességgel
jog és törvény szerint senki sem
tartozik**.

Figyelmezteti egyuttal a vár-
megye közönségét egyénenként is,
hogy a jelenlegi kormány támoga-
tását, adólnak önkéntes fizetését, a
katonai szolgálatra önként való je-
lentkezést stb. **a hazaárulással egy-
értelműnek tekinti**.

De mivel az illető biztosoknak
erőszak és a fegyveres erő igénybe-
vételével meg van adva a hatalom
rendeleteik törvénytelen végrehajtá-
sára és a törvényhatósági bizottság-
nak nem áll módjában ilyen fegy-
verekkel szemben a vármegye tiszt-
viselőit megoltalmazni, másrészt ki-
vánatosnak tartja, hogy a vármegye
tisztikara nehogy helyüket a kor-
mányhoz hasonló elemek foglalják
el, ameddig csak tisztességgel le-
hetséges, állását megtartsa, a vár-
megye közönsége minden egyes tiszt-
viselő lelkiismeretére bizza annak
megítélését, hogy a kényszerhelyzet
beálltával a kormány rendeleteivel
szemben a **tenti két kérdésben, mily
magatartást tanúsítson, hogy haza-
fias érzületével és hivatalos eskü-
jével ellentétbe ne kerüljön**.

Végül újlag is biztosítja azo-
kat a tisztviselőit, kiket hazafias
magatartásukból kifolyólag bármi-
nemű anyagi vagy erkölcsi károsodás
ér, hogy amint a törvényes
állapotok újból beállanak s a tör-
vényhatóság hatáskörének sértetlen
gyakorlatában visszahelyeztetik, a
multra vonatkozólag is kártalanítani
fogja és **nekik teljes erkölcsi és
anyagi elégtételt szolgáltat**.

Egyben utasítja a vármegye
alispánját, hogy jelen határozatot
felebbezésre való tekintet nélkül
azonnal kinyomatván, **azt a vár-
megye összes községeinek, összes
hivatalainak, összes tisztviselői és
alkalmazottainak, községi előljá-
róknak és jegyzőknek egyenként**

is megküldje oly utasítással, hogy
azt ne csak kifüggeszék, hanem szo-
kásos módon az összes lakosságnak
tudomására hozzák.

A leirat második részét illető-
leg: Somogyvármegye közönsége ki-
jelenti, hogy a kormány azon intéz-
kedését, melylyel a közigazgatási
bizottság öt tagjának megtörtént
megválasztását megsemmisítette és
hogy ezen megsemmisítést a felirat
dacára is fentartotta, törvénytelen-
nek tartja, de mivel a kormány az
1886. évi XXI. t.-c. 19. §-ára való
utalással az állam veszélyeztetett
érdekeire hivatkozva, a végrehajtást
követeli, ennek — bár az állam ve-
szélyeztetett érdekeire történt hivat-
kozás indokolatlan és valótlan, sőt
ha ez a hivatkozás nem pusztán szó,
hanem az állam érdekeit ez a kor-
mány tényleg szíven viseli, akkor
első sorban ő hagyja el a helyét,
mert az állam érdekeit nálánál inkább
senki sem veszélyezteti, de mivel
a szigorúan törvényes alapról eltá-
volodni nem akar, a közigazgatási
bizottság öt tagjának megválasztá-
sát elrendeli és foganatosítja, azon-
ban a kormány önkényes, a megye
autonomiáját sértő, sérelmes intéz-
kedése ellen a **képviselőháznál ke-
res orvoslást**.

*
Gaál Gaszton törvényhatósági bizott-
sági tag lendületes beszéddel bevezetett in-
dítványára az országgyűlés feloszlásával
beállott helyzettel szemben:

Somogyvármegye közönsége ün-
nepélyes óvást emel a felsőbb panaszra
foganatosított február 19-iki esemé-
nyekkel szemben.

Óvást emel nevezetesen a királyi
biztosi intézménynek, mint közjogi
faktornak inaugurálása és szereplése
ellen; miután az alkotmányos kor-
mányzás Magyarországon törvé-
nyeink értelmében három tényező:
**a korona, a felelős kormány és
az országgyűlés között oszlik meg**.
Egyetlen törvényünk sincs azonban,
amely akár a törvényhozás, akár a
végrehajtás terén királyi biztosi in-
tézményt ismerne, vagy annak intéz-
kedési jogkört fenntartana. S amikor
Nyíri Sándor vezérőrnagy, telj-

hatalmu királyi biztos, a magyar törvényhozás egyik faktorához: az országgyűléshez **miniszteri ellenjegyzés nélkül rendeletet intézni** merészelt, ezen ténye által nem csupán törvényt sértett, hanem a magyar alkotmány fölé helyezkedvén, ezen állítólag felsőbb parancsra végrehajtott tényével a koronázási esküvel szentesített 1848. III. t.-c.-ben biztosított **felelős kormányintézmény** — nyíltan is felfüggesztetett.

Óvást emelünk továbbá azon tény ellen, hogy a törvényhozás egyik faktora: **az országgyűlés, katonai erőszakra való hivatkozással utasított**, hogy mit és hogyan tárgyaljon, sőt eziránt egyenesen megfenyegettetett, holott királyi esküvel szentesített törvényeink az országgyűlés tanácskozásainak szabadságát befolyásoló vagy gátló bármely ténykedést szigorú büntetéssel rendelik sújtatni.

Óvást emelünk az ellen, hogy amikor az országgyűlés a törvénytelen utasítást nem vette — mert királyi esküvel szentesített törvényeink szerint: nem vehette — figyelembe, akkor a magyar országgyűlés helyiségei fegyveres katonasággal szállattak meg, sőt az országgyűlés törvénytelenül feloszlatatván és szétverettvén, ez által a királyi esküvel szentesített 1848. III. t.-c.-ben biztosított törvényhozás gyakorlása, illetve a végrehajtó hatalomnak törvényeinkben biztosított ellenőrzése bizonytalan időre — lehetetlenné tétetett.

Óvást emelünk továbbá ama szinte hihetetlennek látszó tény ellen, hogy souverain magyar törvényhozás tanácstermébe szuronyos katonák assistentiája mellett egy tényleges állományú katonasízt betörvén, ott „felsőbb parancsra“ királyi kéziratot ha nem is de jure, azonban de facto kihirdetett s ezáltal olyan közjogi funkciót bitorolt, a melyet királyi esküvel szentesített törvényeink értelmében kerek e földön csupán egy ember: a magyar országgyűlés választott elnöke — de még ő is csak a házszabályok korlátai között — van jogosítva végrehajtani.

Óvást emelünk az ellen, hogy a törvényhozás erőszakos szétveréséhez épen a magyar alkotmányra is felesküdt magyar királyi honvédség rendeltetett ki karhatalom gyanánt.

Óvást emelünk a kereskedelmi szerződésnek „rendelet“ útján történt törvénytelen életbeléptetése ellen, egyenesen ellentétben állván az 1791. XXI. t.-c. rendelkezésével, a mely kimondja, hogy Ő Szent Felsége az országot sohasem fogja parancsokkal, vagyis u. n. patensekkel kormányoztatni.

Óvást emelünk egyes törvény-

hatóságok önkormányzatának felfüggesztése s a „törvényhatósági közgyűlés összes jogai gyakorlásának“ a királyi biztosokra való törvénytelen átruházása ellen, mely egyenes ellentétben áll az 1848. III. t.-c. 26. §-ának rendelkezéseivel, amely kimondja, hogy: „az ország minden törvényhatóságainak eddigi törvényes hatósága ezentul is teljes épségben fenntartandó.“

Óvást emel továbbá a vármegye közönsége a gyülekezési jognak és a sajtószabadságnak megtörtént abszolutisztikus megszorítása ellen.

Mindezek oly tények, melyek immár kétségtelenné teszik, hogy a kormány kizárólag a szuronyok erejére támaszkodva, a királyi esküvel szentesített 1848. III. t.-c. és az 1867. X. és XII. törvénycikkeket hatályon kívül helyezte s az országnak szentesített törvényeivel szemben álló „új rendelet“-et a hadsereg védelme alá helyezvén, a törvények uralma helyett a nyers erő uralkodik országunk felett.

Mi Somogyvármegye közönsége ünnepélyesen óvást emelünk az ország szentesített törvényeinek felfüggesztése s az immár nyílt és leplezetlen abszolutizmus ellen, amely a február 19-iki eseményekkel kétségbe vonhatlanul bekövetkezett.

Somogyvármegye közönsége mindaddig, amíg az országgyűlés együtt volt s ekként az alkotmányos felelősségre vonás lehetősége habár elnapolásokkal kijátszotta is, de teljesen kizártnak tekinthető nem volt, a kormánnyal való érintkezést magasabb közigazgatási érdekekre való tekintettel meg nem szakította, hanem kizárólag csak a tételes törvényeinkbe ütköző kormányrendeletek visszautasítására szorított, illetve az 1886. XXI. t.-c. 19. és 20. §-aiban lefektetett felirati illetve megtagadási jogot gyakorolta. Tovább menni bár jogos lett volna, de egyelőre szükségtelennek látszott. Február 19-ével a helyzet azonban lényegesen megváltozott.

A magyar országgyűlés e napon fegyveres erőszak törvénytelen alkalmazásával szétverettvén, az a döntő fórum, amely királyi esküvel szentesített törvényeink szerint contraversiák esetén a törvényhatóságok és a kormány között itélkezni hivatott — az 1886. X. t.-c. ellenére feloszlatatván, ezen tény által a törvényhatóságoknak is lehetetlenné tétetett, hogy az 1886. évi XXI. t.-c. 19. és 66. §-aiban számukra biztosított jogorvoslattal élhessenek, amely törvény az esetleges kivételes hatalommal felruházott főispánok, vagy kormány megbízottak hatalmi tulkapásaikkal, sőt kifejezetten a „kormány eljárásával“ szemben a törvényhatóságok jogkörét szabályozza.

Az idézett törvény 66. §-ában

foglalt jogvédő clausula világos értelmé szerint a kivételes hatalommal való intézkedés csakis olyan kormányt s csak addig illet meg, amíg s a melynek „eljárása“ ellen a törvényben biztosított országgyűlési jogorvoslat lehetősége fent forog. Miután azonban a jelenlegi kormány (?) e lehetőséget — felettes hatósága — az országgyűlésnek fegyveres szétűzése által február 19-én hatalmi erőszakkal megszüntette, kétségtelen, hogy ezen tény után a kivételes hatalom gyakorlása ezt a magát „kormánynak“ nevező társaságot az 1896. XXI. t.-c. rendelkezései szerint meg nem illeti s hogy ezen abszolút módon kormányzó társaságnak összes rendelkezéseit, az országgyűlés erőszakos feloszlatása után, a törvényhatóságokra kötelező erővel nem bírnak, miután e jogokat csupán törvényes és az 1886. XXI. t.-c. 19. és 66. §-ai szerint csupán **parlamentáris** kormányok gyakorolhatják.

Mindezek alapján Somogyvármegye közönsége a magyar alkotmány iránt tartozó törvényes kötelezettséget teljesíti, amikor kimondja, hogy a Fejérváry Géza tábornagy és társai társaságot Magyarország törvényes kormányzására jogosítottnak el nem ismeri; nekik a törvények kijátszására és eltiprásában segéd kezét nem nyújt; nevezettektől sem együttesen sem egyenként rendeleteket el nem fogad, illetve tárgyalás alá venni nem fog, sem hozzájuk felterjesztésekkel nem fordul; kiküldendő közegeit hatóság gyanánt el nem ismeri; azokkal semmiféle hivatalos érintkezést fen nem tart; szent köteletségének ismervén királyi esküvel megpecsételt törvényeink megtartását, melyek szerint joghatóságot törvényesen csupán alkotmányunk rendelkezései értelmében gyakorolhat illetve ruházhat át — még a koronás király is.

A vármegye közönsége tehát **országgyűlés** és „törvényes kormány hiányában az alkotmányunk 1906. február 19-én bekövetkezett felfüggesztése óta kizárólag csakis a legszorosabban vett helyi közigazgatási feladatok elvégzésére szorított — mindaddig, amíg a hatalmi ténnyel felfüggesztett alkotmány maga teljes integritásában vissza nem állítatik, és a törvény ellenesen szétvert országgyűlés az ország törvényei szerint újból össze nem ül.

Bármilyen mérhetetlen szenvedést és nyomort zudítson is reánk a sors s a hatalmi dolyfétől elvakított önkény, letörni — a nyers erőszak letörhet bennünket, s az elől ideig-óráig kitérni kényszeríthet a kéréletlen szükség, de hazánk szentesített törvényei erejéből egyetlen betűt önkény feladni s a haza iránti kötelesek megszegésében részesek lenni — soha nem fogunk.

Somogyvármegye közönsége je-

len határozatát felirat alakjában a magyar országgyűlés elé terjeszti s minden társtörvényhatóságnak tudomásul vétel és csatlakozás végett megküldi.

Ezen határozatokhoz nem kell kommentár, a napnál fényesebben igazolják, hogy Somogyvármegye törvényhatósági bizottsága nemcsak hogy le nem szerelt, de még csak nem is hátrált. Rendületlenebbül áll azon álláspontján, melyet a múlt év július 12-én elfoglalt, mint állott valaha.

Sőt épen a hétfői közgyűlésen a törvényhatósági bizottság önként az első csatasorba lépett azért, hogy tisztviselőit megvédje, exponált állásukat a saját testével fedje.

A vármegye törvényhatósági bizottságát tehát nemhogy szemrehányás illethetné, avagy pláne leszereléssel megvádolható lenne, de megalkuvást nem ismerő szilárd és egyenes magatartásáért elismeréssel kell, hogy adózzon a vármegye hazafias közönsége, a mely ha a fenti közgyűlési határozatokban kijelölt irányt tántoríthatlanul követi s azzal a törvényhatósági bizottság nehéz munkáját szívós összetartással párosult közreműködésével elősegíti és támogatja, a nemzeti törekvések érdekében folyó küzdelem sikere el nem maradhat.

Dr. Rusa Ernő.

A vármegye közgyűlése.

Hétfőn, folyó hó 5-én tartotta meg Somogyvármegye törvényhatósági bizottsága március havi rendkívüli közgyűlését, a távozó félben levő Tallián Gyula főispán helyett Gabsoviits Károly alispán-helyettes főjegyző elnökle alatt.

A közgyűlés érdekes és fontos tárgysorozata nagyszámmal behozta a bizottsági tagokat, kik a gyűlés végeig ki is tartottak a teremben.

A napirend első pontja a fennebbi cikkünkben szösz szerint közölt határozatok alapját képező állandó választmányi határozati javaslat volt. Melyet Kapotsfy Jenő a töle megszokott szónoki verével előadott nagyszabású hazafias beszédben ajánlott elfogadásra.

Vizsont dr. Kriszt Béla azt indítványozta, hogy Kapotsfy Jenő beszéde egész terjedelmében a közgyűlés jegyzőkönyvébe foglaltassék. Ami azonban azért nem történhetett meg, mert Kapotsfy beszéde irásában nem volt meg.

Ezután az elnöklő alispán-helyettes a közigazgatási bizottság öt tagjának megválasztását rendelte el, kiküldvén a szavazatszedő bizottságokat és pedig:

az első bizottságba: Gaál István, Bogyay Ferencz és dr. Berzsenyi Gerő,
a második bizottságba: báró Inkey István, dr. Rusa Ernő és dr. Bók Zalán Lajost,

a választás lefolyásának idejére pedig a gyűlést felfüggesztette.

A szavazás befejezte és az erről felvett jegyzőkönyvek beterjesztése után elnök a közgyűlést újra megnyitotta és a szavazás eredményét kihirdette, mely a következő:

Pallavicini Ede ögróf 134
Széchenyi Aladár gróf 130

Gaál Gaszton 129

Szalay Károly 122 és

Léhner Sándor 142 szavattal a közigazgatási bizottság tagjaiul 1907. év végeig terjedő megbizatással megválasztattak.

Gróf Széchenyi Aladár törvényhatósági bizottsági tag szép beszéd kapcsán tett indítványára egyhangu határozattal kimondta a közgyűlés, hogy:

Tekintettel azon körülményre, hogy az alkotmányvédelemben egyesült ellenzéki pártok vezetői közül Andrassy Gyula gróf a véletlen körülmények által a legelő csatasorba állíttatván, bár elment az engedékenység legvégsőbb határáig, mégis ősi alkotmányunkból egy talpalatnyit sem engedett elalkudni, mely ténykedésének részleteiről a nemzet csak most, választóihoz intézett nyílt leveléből értesült, Somogyvármegye törvényhatósági bizottsága, Andrassy Gyula gróft, mint a nemzetnek egyik legérdemesebb fiát és törhetlen előharcosát üdvözli.

Miről gróf Andrassy Gyulát ezen határozat megküldésével értesíti, nyílt levelét pedig külön kinyomatva a törvényhatósági bizottság minden egyes tagjának megküldi.

Dr. Rusa Ernő törvényhatósági bizottsági tag indokolt indítványára pedig az önként befizetett adóknak Kaposvár r. t. város részéről történt beszállítása tárgya-

ban, a vármegye törvényhatósági bizottsága szinte egyhangulag azt határozta el, hogy Kaposvár r. t. város hatóságának ama eljárása fölött, hogy az önként befizetett adókat dacára annak, hogy vele szemben erőszak nem használtatott, beszállította a kir. adóhivatalba, rosszaságát fejezi ki — s erről Kaposvár r. t. város tanácsát és képviselőtestületét értesíti

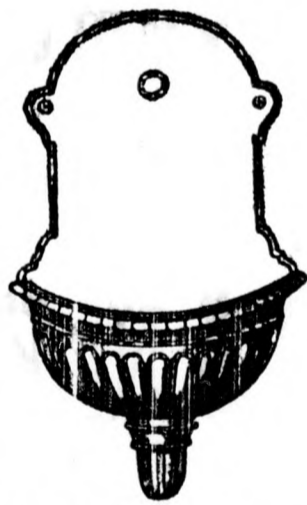
A napirend utolsó tárgya a mocsoladtab-siófoki h. é. vasut részére megszavazott 400,000 korona segély kiutalásának kérdése volt, melynek kiutalását a közgyűlés el is határozta s akként rendelkezett, hogy ez a Pesti Hazai Első Takarékpénztárból felveendő kölcsönnel fedeztessék.

Ezután a közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítésére Madarász Andor és dr. Rusa Ernő törvényhatósági bizottsági tagokat kérte fel az elnöklő alispán-helyettes és a közgyűlést délután egy órakor bezárta.

Felelős szerkesztő: Dr. Rusa Ernő.

Laptulajdonosok:

Szalay Károly és Dr. Rusa Ernő.

TAKY FERENCZ

okl. gépész, villany- és vízvezetékszerelő
KAPOSVÁR, KORONA-UTCA 14. SZ.

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy a jelen kor igényeit teljesen kielégítő

villany, vízvezeték, telefon
és villamos-csengő felszerelésére, valamint
bicikli, varrógép, villany- és benzinmotor, ugyszintén min
dennemű mechanikai gépek javítására

Electrotechnikai Műhelyt

rendeztem be.

A városi villanytelep szolgálatából kilépve, ezen nagyszabású műhely felállítására azon cél vezérelt, hogy bő tapasztalataim s szaktudásom révén városunkban egy oly iparágat honosítsak meg, melyet a nagyközönség eddig nélkülözni volt kénytelen.

A villamos világításnál előforduló zavarokat a leggyorsabban és legjutányosabban eszközölöm.

A nagyérdemű közönség szives pártfogását kérve, vagyok teljes tisztelettel

Taky Ferencz

okl. gépész, villany- és vízvezetékszerelő.

Magánvízvezeték felszerelését igen jutányos áron vállalom el.

Képviselőjelölt urak részére

jutányos áron készítettnek

programm beszédek, falragaszok és választási jelvények.

Urodalmi nyomtatványok

jutányos áron készítettnek

HAGELMAN KÁROLY

könyvnyomdájában

KAPOSVÁROTT.